

Mariette Lindstein

PAKO KULTISTA

25 VUOTTA SKIENTOLOGIALIIKKEEN YTIMESSÄ

Suomentanut Christine Thorel

ATENA

Copyright © 1976 Mariette Lindstein, 2024 by Agreement with Enberg Agency

Ruotsinkielinen alkuteos *Lång väg hem*

Suomenkielinen laitos © Atena / Kustannusosakeyhtiö Otava

Atena
Jyväskylä
atena.fi

ISBN 978-951-1-47814-0

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

Johnille

KIRJAILIJAN SAATESANAT

Mietin pitkään sitä, miten kirjoittaisin tämän kirjan. Miten voisin tiivistää kultissa viettämäni kaksikymmentäviisi vuotta niin, että ulkopuolinenkin voisi ne käsittää?

Lopulta päätin käyttää selkeimpiä muistojani, koska muistan jotkin elämänvaiheeni vain hatarasti ja kaikkea en edes pysty muistamaan. Jotkut muistoistani taas ovat niin kirkkaita, että muistan tapahtumista jokaisen yksityiskohdan. En tiedä, mistä se johtuu, ehkä aivot panostavat vaikuttavimpien muistojen säilyttämiseen. Päätin siis kertoa tarinani selkeimpien muistojeni pohjalta.

Olen pyrkinyt parhaani mukaan välttämään skientologiien käyttämää sanastoa. Toisinaan olen löytänyt sanoille sopivan vastineen, mutta toisinaan kääntäminen on ollut mahdotonta.

Tarvittaessa olen muuttanut kirjassa esiintyvien henkilöiden nimiä ja heidän tunnistettavia piirteitään salatakseni heidän henkilöllisyytensä. Dialogeissa olen pyrkinyt noudattamaan mahdollisimman tarkkaan todellisia keskusteluja sellaisina kuin muistan ne.

Kunnioitan poikani toivetta olla nimeämättä hänen vaimoan tai tyttäriään, enkä käsittele hänen yksityiselämänsä.

Monet ihmiset ovat vaikuttaneet elämäni merkittävällä tavalla. Monet ovat jääneet mainitsematta, koska olen pyrkinyt seuraamaan tarinan punaista lankaa, mutta siitä huolimatta arvostan teitä jokaista ja välitän teistä kaikista.

PROLOGI

2015

Ruotsin television Anna Lindman istuu kirjoituspöytänänikin toimivan kuluneen ruokapöytämme toisella puolella. Asumme mieheni Danin kanssa vuokralla talviasuttavassa mökissä meren rannalla. Meillä on kaksi koiraa ja työskentelemme kumpikin kotona, joten mökki käy monesti ahtaaksi. Emme silti halua muuttaa. Görvik on kaunis paikka asua. Täällä on kalliota ja hiekkarantoja, sekä mäntymetsissä polkuja ja penkkejä, joilta katsella merta. Lapsuudenkotini, jossa vanhempani edelleen asuvat, on pyörämatkan päässä. Olemme päässeet kauniiden maisemien makuun emmekä halua muuttaa, vaikka tilaa ei ole tarpeeksi.

Idyllisämme on kuitenkin särö. Pitkään näin painajaisia, ja ne olivat aina samanlaisia. Painajaisissa olin joutunut takaisin skientologien päämajaan enkä pystynyt pakenemaan. Yleensä heräsin niistä aivan paniikissa, enkä pystynyt enää nukahtamaan. On kulunut kymmenen vuotta siitä kun jätin kultin, mutta olen jo ymmärtänyt, että sen valasta vapautumiseen menee kauan. Kultista ei pääse eroon päivässä. Jotta voisi elää huolettomasti vapaana, pitää ensin katkaista kaikki tunnesiteet, sitten on pakko ymmärtää omaa toimintaansa, ja haavojen parannuttua on koko loppuikä aikaa opetella elämään arpien kanssa. Olen kuitenkin jo kirjoittanut romaanin ajastani skientologina, ja se oli terapeutista, kuten olin toivonutkin. Painajaiset ovat

kadonneet, ja olen suostunut esiintymään dokumentissa. Sen vuoksi Anna istuu nyt keittiössäni.

Hän näyttää hieman huolestuneelta.

”Miltä tämä tuntuu?” hän kysyy.

Minun pitäisi selittää hänelle, että tiedän varsin hyvin, mitä on tulossa. Kirkko on yhtä ehdollistunut kuin Pavlovin koirat. Heti kun vilahdan televisiossa, he alkavat vainota minua. Pakenin skientologiien päämajasta, joten olen jo valmiiksi hylkiö heidän silmissään. Kokemuksistani puhuminen on kuin valtiopetos, ja nimeni kirjataan samaan listaan heidän suurimpien vihollistensa nimien kanssa.

En kuitenkaan kerro sitä Annalle. Hän tietää jo, että kultista eroamisesta ja siitä puhumisesta pitää maksaa kova hinta. Tiedämme kumpikin, että dokumenttiin liittyy riskejä muillekin kuin minulle. Sitä paitsi haluan ehdottomasti, että kulteista monia artikkeleita kirjoittanut ja luonteeltaan empaattinen Anna Lindman kertoo tarinani. Sanon siis vain: ”Hyvältä. Haluan tehdä tämän.”

Alkuun kaikki sujuukin hyvin. Anna viipyy kuvausryhmän kanssa luonamme koko päivän. Jatkamme yhteydenpitoa myös kuvausten jälkeen. On kesä, ja dokumentti esitetään televisiossa alkusyksystä. Reilu viikko ennen sitä Anna soittaa. Kuulen jo äänestä, että hän epäroï. Rupattelemme hetken, ja sitten Anna kertoo uhkauksesta. Joku skientologi on soittanut ja sanonut, että jos Ruotsin televisio esittää haastatteluni, *asia ei jää tähän*. Anna vakuuttaa, että turvallisuusyksikkö ottaa uhkauksen vakavasti ja ettei minun tarvitse vaivata päätäni sillä. Hän lisää, että toimitus ei tietenkään piittaa uhkauksesta. Ensin vain kohautan olkiani. Mitä olin edes odottanut? Sen sanon Annallekin: ”Kyllähän se oli tiedossa.” Voimakas fyysinen reaktio tulee vasta myöhemmin. Rintaa puristaa ja vatsaa vääntää. Hetken ajan näen itseni ulkopuolisen silmin ja pystyn näkemään tulevaisuuden kirkkaana edessäni. En voi koskaan enää tuntea olevani täysin turvassa. Tästä ei enää ole paluuta.

Puhelun jälkeen keskustelen Danin kanssa. Hän sanoo, että kyseessä on varmaan pelkkä uhkaus. Skientologiakirkko turvautuu aina uhkai-

luun. Skientologi ei kuitenkaan voi väittää vain puhuvan lämpimikseen, koska heillä on paljon väkeä järjestelmällisesti varjostamassa ja ahdistelemassa kirkosta paenneita henkilöitä. Lisäksi he pystyvät palkkaamaan kalleimmat ja päällekkävimmit asianajat. Dan rauhoittelee minua. Hänkin on jättänyt kirkon ja tuntee kuviot. Silti tunnen olevani jännittynyt ja levoton. Menen bussilla Halmstadiin ja vaeltelen kaduilla. Nautin ihmisten joukossa olemisesta. Kymmenen vuoden vapauden jälkeenkin tuntuu upealta voida kuljeskella kaupungilla ympäriinsä ilman rajoituksia.

Palaan kotiin ja juuri kun astun ovesta, lankapuhelin soi. Meillä on se vain siksi, että vanhempani ovat jo kahdeksankymppisiä, eikä kännykkä sovi heille. Vastaan puhelimeen. Ensin linjalla on täysin hiljaista. Sitten muokattu miesääni sanoo: ”Tietokoneesi on hakeroitu”, ja katkaisee puhelun. Se on niin hämmentävää, että minua vähän naurottaa. Kerron Danille ja hän sanoo: ”Tarkista, pitääkö se paikkansa.”

Menen koneelleni. Ensin huomaan, etten pääse sähköpostiini. Salasanani ei toimi. Sama juttu sosiaalisissa medioissa. IT-tuessa minut yhdistetään turvallisuusvastaavalle. Nuori, mukava mies kirjautuu koneelleni etäyhteyden kautta, ja käymme yhdessä kaikkea läpi monen tunnin ajan, kunnes olen lopen uupunut. Minua huimaa ja kuvottaa. Joku on yrittänyt päästä pankkitililleni. Joku on murtautunut sähköpostiini. Sama henkilö on päässyt keskeneräiseen käsikirjoitustiedostooni. Lisäksi hän on asentanut koneelleni viruksen. Nuori mies jaksaa kärsivällisesti siivota viruksen koneeltani ja asentaa uudet turvasysteemit ja *pirun koviksi* kutsumansa virustorjuntaohjelmat. Hän odottaa linjalla, että muutan kaikki salasanani. Aina kun hän tekee jotakin, hän kertoo myös hinnan, ja vaikka se on kova, olen tässä vaiheessa valmis maksamaan mitä vain.

Keskiiöllä kaikki on valmista. Melkein täysi kuu nousee olohuoneen ikkunan takana alppirusupensaiden ylle. Kaksi piha-koiraamme tuhisee sohvalla onnellisen tietämättöminä emäntänsä murheista. Dan on epätavallisen kireä – yleensä hän suorastaan säteilee rauhallisuutta.

Pitäisi kai olla kiitollinen, että minua varoitettiin, ja helpottunut käsikirjoituksen pelastumisesta sekä luottaa vuorenvarmoin turvallisuuksjärjestelmiini, mutta pystyn ajattelemaan vain sitä, että tästä ahdistelu vasta alkaa. Aikapommi tikittää jo.

1

KOTIINPALUUSTA

Olen asunut elämäni aikana monissa asunnoissa ja makuusaleissa, mutta mikään niistä ei ole oikeasti tuntunut kodilta. Ennen kuin ostimme Danin kanssa talon muutama vuosi sitten, vain yksi paikka tuntui *kodilta* – lapsuudenkotini meren rannalla.

Sen ulko-ovelta on kaksisataa metriä vesirajaan, missä voi maistaa suolan kielellään ja hengittää raikasta ilmaa. Rannan hiekkadyynejä peittää ruovikko. Meri näyttää rajuilman jälkeen lasilta, mutta aurinkoisella säällä se on sinivihreä. Tunnen sen kaikki kasvot. Sen jylinän, sen vellovat aallot ja vaahtopäät sekä peilityynen pinnan. Rantaan johtava polku kulkee pienen mäntyvoittoisen sekametsän läpi. Syksyisin kosteus nostaa märän maan ja neulasten tuoksun esiin. Kesäisin ilmassa leijuu kurtturuusujen makea tuoksu. Tyynellä säällä näkymä rannalta on aivan tasainen – siellä täällä näkyy simpukoiden peittämiä kiviä, kinastelevia lokkeja ja jokunen vene puksuttaa ohi. Tuulisella säällä veteen tulee eloa, ja likaisenvihreitä aaltoja koristavat vaahtopäät. Juuri ennen myrskyä värit tummuvat entisestään, taivas näyttää pahaenteisen siniharmaalta ja hiekka saa punaruskean sävyn. Lokit lentelevät sinne tänne tuulten yläpuolella ja ruo'ot taipuvat. Silti meri on jopa kaatosateessa kauneimmillaan, silloin kun korkeat aallot vyöryvät ja murtuvat niin, että vaahto kuohuu.

Silloin kun kultissa oli kaikkein kamalinta, kun nukkumisesta ei juuri ollut puhettakaan, toivo oli valunut tyhjiin ja hämmennys raastoi minua kappaleiksi, pysyin hengissä sen ajatuksen voimalla, että voisin palata tänne. Ilman tätä paikkaa – rantaa, turvalliselta ja asutulta tuoksuvaa taloa ja minua odottavia ihmisiä – en istuisi tässä kirjoittamassa tätä.

Kasvoin Halmstadin lähellä Söndrumissa 50-luvulla rakennetussa rivitalossa kuudensadan neliön tontilla. Talossa on valkoiset betoniseinät ja punainen tiilikatto. Pohjapiirroksessa on saatu neliöistä kaikki hyöty, kuten useimmissa saman aikakauden taloissa. Kaikki on käytännöllistä paitsi ovien määrä. Rakennuksen on suunnitellut joku, jolla on heikkous oviin. Siellä on kaksikertaiset ovet kummallakin sisäänkäynnillä, mutta sen lisäksi ovia on autotalleihin, pannuhuoneisiin, terasseille, työhuoneisiin, varastoihin ja vineteille, olohuoneeseenkin johtaa kaksi ovea. Talossa on vain hieman päälle sata neliötä, joten ovia on joka paikassa. Laskemme veljeni Kristofferin kanssa niistä edelleen leikkiä. Lapsena, kun kävimme vessassa keskellä yötä, törmäsimme usein raolleen jääneisiin oviin. Pienenä pelottelin Kristofferia sanomalla, että jos hän kulkisi väärästä ovesta, hän päätyisi kauhutaloon, josta ei voisi palata. Olin jo lapsena kiinnostunut jännittävistä jutuista. Minua kuusi vuotta nuorempi Kristoffer altistui dramatiikankaipuulleni ja melkoiselle määrälle kummitustarinoitani.

Vanhempani saivat valita tontin ennen talojen rakentamista. He valitsivat turvallisuussyistä sen, joka oli kauimpana lähellä kulkevasta vilkkaasta tiestä. He nimittäin jo suunnittelivat lasta – siis minua. Vanhempani muuttivat, eikä kulunut vuottakaan, kun jo synnyin Halmstadin synnytysoastolla.

Isä soitti työkseen marssiorkesterissa ja opetti musiikkia sekä maalasi vapaa-ajallaan tauluja. Äiti hoiti meitä lapsia kotona ja alkoi valokuvata heti kun vain sai tilaisuuden. He tulivat aivan erilaisista perheistä. Isäni vanhemmat olivat Tulllesbon linnan ja kartanon

muonamiehiä, ja isä kasvoikin köyhissä oloissa. Hänellä oli tapana sanoa heidän syöneen pelkkiä juureksia viikosta toiseen. Koska isällä oli tapana liioitella, suhtauduimme juuresjuttuihin varauksella, mutta selvää oli, että hänen perheellään oli ollut vaikeaa. Hänestä tuli muusikko sattumalta. Hän mankui, kunnes sai käytetyn haitarin ja opetteli itsekseen soittamaan sitä, hän oppi niin taitavaksi, että sai soittaa häissä ja muissa tilaisuuksissa. Hänen vanhempansa tajusivat, että hän oli luonnonlahjakkuus, mutta heillä ei ollut varaa maksaa opinnoista, joten isäni ratkaisi asian pestautumalla armeijaan, jossa hän pääsi varusmiessoittokuntaan. Sitten hän haki Musiikkiakatemiaan ja työskenteli marssiorkesterissa ja musiikinopettajana koko työuransa ajan.

Äiti oli hieman varakkaammasta perheestä ja kotoisin Falkenbergin läheltä Morupista Bölsen kylästä. Äidinisä oli rakennusmestari ja kunnanvaltuutettu. Isoäiti ja isoisä olivat kumpikin intohimoisia kotiseutuihmisiä, ja heidän ansiostaan Morupin vanha koulurakennus ja kotiseututila säästyivät. Äiti muutti Halmstadiin lähinnä siksi, että halusi päästä vahtimasta huomattavasti nuorempia sisaruksiaan. Hän opiskeli liiketaloutta ja työskenteli pienessä myymälässä. Vanhempani tapasivat, kun isä oli soittamassa Norre kattin puistossa. Hän huomasi äitini yleisön joukossa, ja kumpikin sanoi sitä rakkaudeksi ensi silmäyksellä.

Lapsuuteni oli turvallinen. Keväisin poimimme valkovuokkoja, kesäisin otimme aurinkoa ja uimme, syksyllä kuljimme metsissä ja talvella hiihdimme. Kaikki olisi ollut täydellistä, jos minulla ei olisi ollut astmaa.

Kosteaa ilmaa, ja varsinkin sumu, laukaisi kohtauksen. En voinut mennä ulos, jos satoi tai oli sumua. Sellaisina päivinä olin aina varuillani ja tarkkailin, mahtoiko hengitykseni vinkua, koska vinkuminen enteili kohtausta. Vaikka olin vasta lapsi, ymmärsin olevani oireideni takia erilainen. Minun keuhkoistani saattoi koska tahansa loppua happi, vaikka toiset lapset eivät tuntuneet edes huomaavan hengitystään.

Astman hoitoon käytettävät keuhkoputkia avaavat lääkkeet tulivat käyttöön vasta myöhemmin kuusikymmentäluvulla. Me sitä aiemmin

sairastuneet jouduimme haukkomaan henkeä makuulla toivoen parasta, kunnes lääke alkoi vaikuttaa. Kohtaukset olivat usein niin pahoja, että minut kiidätettiin ambulanssilla päivystykseen ja päädyin osastolle moneksi päivää.

Pelkäsin öitä sairaalassa lähes yhtä paljon kuin epätoivoista hengen haukkomistakin. Siihen aikaan vierailuajat olivat määrätty, ja vanhempienkin piti noudattaa niitä, muuten he olisivatkin istuneet vierelläni yötä päivää. Jouduin kuitenkin enimmäkseen makaamaan yksin aivan liian suuressa sängyssä jäykkien lakanoiden välissä.

Kohtaukset olivat tavallisimpia syksyisin. Sairaalahuoneen ikkunasta näin läheisen Galgbergetin metsät, jossa kuivimmat lehdet olivat jo pudonneet maahan muiden vielä hehkuessa keltaisina ja oransseina. Näkymä oli tavallaan lohdullinen, koska se muistutti kodista. Ilta-hämärän tullen tila kuitenkin vääristyi ja varjot alkoivat kurotella lonkeroitaan nurkista. Kaikki pelotti. Puhdistusaineen tuoksu. Haamujen tavoin huoneissa kulkevat hoitajat. Toisten lasten raskas hengitys. Joku mutisi unissaan kuin puhuisi kielillä.

Yritin helpottaa yksinäisyyttäni ja hillitä pelkoani sulkemalla silmät ja uppoutumalla tarinoihini, jotka tapahtuivat kaukana sairaalan betoniseinien ulkopuolella. Öisin vietin pitkiä aikoja kertoen itselleni omakeksimiäni tarinoita ja jos en keksinyt mitään, ajattelin kuulemiani tarinoita, mutta vaihdoin itseni niiden päähenkilöksi. Voi olla, että sairaalassa vietetyt yöt ruokkivat mielikuvitustani, joka on edelleen vilkas.

Siihen aikaan useimmilla perheillä oli perhelääkäri, joka teki kotikäyntejä. Meidän lääkärimme, tohtori Magnusson, kutsuttiin aina paikalle, kun sain astmakohtauksen. Kerran erään epätavallisen voimakkaan kohtauksen aikana, kun odotimme ambulanssia ja minä häilyin tajunnan rajamailla, kuulin isän kysyvän: ”Paraneeko Mariette tästä?”

Painokkaan tauon jälkeen lääkäri vastasi epävarmalla äänellä: ”Joskus kohtaukset loppuvat iän myötä.” Hän ei varsinaisesti vastannut kysymykseen vaan tunnusti vain, kuinka pelottava ja epävarma tilanne oli. Silti sanat juutuivat tokkuraiseen mieleeni. Myöhemmin

olen puolileikilläni ajatellut, että hänen sanansa olivat kuin ennustus, koska astmani parani muutamaa kuukautta myöhemmin juuri ennen kuin aloitin koulun. Kohtaukset katosivat, eikä niitä tullut enää. Siitä alkaen saatoin elää normaalia elämää.

Jos minun pitäisi kuvata itseäni koulussa, niin sanoisin olleeni sellainen lapsi, joka ei oikein koskaan sopinut joukkoon. Minua ei ikinä kiusattu, minulla oli ystäviä ja minut hyväksyttiin porukkaan, sain hyviä arvosanoja, mutta en kuulunut suosituimpien porukkaan.

Perheeni ei vastannut kuusikymmentäluvun ihanneperhettä. Kotimme oli taidemuseon, musiikkistudion ja kirjaston yhdistelmä. Joka puolella oli kirjahyllyjä täynnä kirjoja, isän musiikkilaitteistoa, hänen soittimiaan, sadoittain vinyylilevyjä ja seinillä abstraktia taidetta. Lisäksi äidillä oli olohuoneessa valokuvanurkkaus ja pohjakerroksessa pimiö. Meillä käyvät kaverini hämmentyivät, koska emme selvästikään olleet samanlaisia kuin muut, ja sellainen voi tuntua lapsista oudolta. Minä kuitenkin rakastin vanhempieni luomaa kotia ja ennen kaikkea rakastin vanhempiani.

Isällä oli vaaleat hiukset ja vaalea iho, vaaleansiniset silmät ja hampaiden välissä rako, joka sai hänet näyttämään poikamaiselta vielä vanhemmallakin iällä. Hän oli taiteilijaluonne, luova, herkkä ja huomattavan tunteellinen. Äidillä oli tummat hiukset ja vihreät silmät ja hän nautti auringon ottamisesta, joten hänen ihonsa oli aina rusketunut. Hän oli vain himpun yli puolitoista metriä pitkä, mutta hänen persoonallisuutensa korvasi vähäisen varren. Hän oli luonnonvoima, mutta piti jalkansa tukevasti maan pinnalla. Hän ohjasi perheestämme koostuvaa laivaa täsmällisesti, mikä oli luultavasti onni, koska jos isä olisi tarttunut ruoriin, koko laiva olisi uponnut. Vanhempani täydensivät toisiaan. Äiti toi rauhaa, isä myrskysi. He riitelivät todella harvoin, mutta kun niin kävi, äiti sai aina viimeisen sanan.

Perin isältäni rakkauden musiikkiin ja kirjallisuuteen, luultavasti myös nopean huumorintajuni. Äiti opetti minulle melkein kaiken, mitä tiedän luonnosta ja valokuvauksesta. Lisäksi hän opetti käytän-

nön juttuja kuten, ettei voi käyttää rahaa, jota ei ole. Kun isä ja äiti alkoivat olla yhdessä, äiti maksoi pois isän lainat, otti yhteiset rahaasiat vastuulleen ja alkoi antaa isälle viikkorahaa. Äiti oli monella tapaa päättäväinen, mutta ei kylmä. Hänen kaunis hymynsä oli herkässä ja hänen naurunsa pulppusi kuin puro.

Ensimmäisinä kouluvuosinani viihdyin parhaiten kotona, ja vanhempani huolehtivat, että elämässäni oli musiikkia ja kirjallisuutta jo varhain. Isä opetti minua soittamaan pianoa, ja aloin kirjoittaa keksiemiäni tarinoita niin varhain, että oikeastaan vasta opettelini tavaamaan. Kertomusteni kirjoittaminen oli minulle melkein yhtä luonnollista kuin mitä hengittämistä oli viimein tullut keuhkoilleni. Sitten veljeni Kristoffer syntyi ja liittyi mukaan luovaan elämäämme. Ydinperheemme ytimessä oli kulttuuri.

Varhaisvuosistani voisi kertoa paljonkin, mutta tämä elämäkerta keskittyy kulttiin.

Monien elämänvalintojansa ruotivien tavoin olen yrittänyt etsiä vastauksia lapsuudestani, mutta sairasjaksoja lukuun ottamatta se oli turvallinen ja onnellinen. Olin toki epätavallisen kiinnostunut yli-luonnollisesta: kummituksista, hyvistä ja pahoista hengistä, enkeleistä ja demoneista. Kiinnostus niihin ei kuitenkaan tullut vanhemmiltani, he olivat ateisteja ja suhtautuivat elämän suuriin kysymyksiin tieteellisesti. Jotta voisin ymmärtää elämäni paremmin, minun pitää hypätä ajassa eteenpäin. Murrosikään, jolloin kävin rauhattomaksi.

2

MUODONMUUTOS

Murrosiän alkuvuodet ovat kummallisia, kun toistuvista kasvupyrähdyksistä huolimatta ajatukset ovat kiinni nykyhetkessä kuin lapsella. Se on siirtymäaikaa, jolloin kypsä mieli ottaa kiinni fyysisen kehityksen.

Murrosikäisenä vietin toisinaan aikaa tallilla kaveriporukan kanssa. Loimme lantaa ja harjasimme hevosia vastineeksi siitä, että saimme ratsastaa niillä. Niiltä ajoilta mieleeni on jäänyt eräs tapaus.

Olen viisitoistavuotias. On marraskuun puoliväli ja iltapäivä on lopuillaan, päivä on kylmä, mutta tuuleton. Olen palaamassa metsälenkiltä ja talutan hevosta tallille. Tavoistani poiketen olen ratsastanut yksin. Aurinko laskee länteen ja taivas räiskyy oranssin sävyissä saaden kuusenlatvatkin hehkumaan. Yöllä varmaan pakastaa, hengitykseni huuruaa jo selvästi. Jostakin syystä pysähdyn. En tiedä, miksi. Yhtäkkiä en pysty liikkumaan. Hevonen pärskähtää turpa olkaani vasten, mutta tuskin huomaan sitä. Muutamassa silmänräpäyksessä uppoan ajatuksiini. Sitten katson hehkuvaa aurinkoa ja tiedän, että jokin tulee muuttumaan. Ympärilläni kaikki on kuten ennenkin, mutta sisimmässäni jokin perustavanlaatuinen löytää paikkansa.

Muutos alkoi juuri sillä hetkellä. Olin alkanut jo vähän pyöristyä, mutta sen jälkeen piirteeni pehmenivät. Poskeni olivat olleet ehkä vähän lommolla ja kalpeat, mutta sen jälkeen ne saivat väriä ja pulskistuivat. Ajoittain olin ollut välinpitämätön, mutta sen jälkeen tunsin

itseni käsittämättömän eläväksi. Muutos ei tapahtunut yhdessä yössä, mutta se oli nopea. Aloin ajatella eri tavalla. Yhtäkkiä kyseenalaistin asioita, joita olin pitänyt itsestään selvinä ja minusta tuli periksiantamaton väittelijä niin koulussa kuin sen ulkopuolella. Kirjoitin runoja. Pojat kiinnostuivat minusta uudella tavalla. Hakeuduin kulttuurista ja yhteiskunnallisista kysymyksistä kiinnostuneiden ystävien pariin.

Kaksi ystäväistäni oli erityisen tärkeitä murrosiässä. Toinen oli Ackie. Hän oli muuttanut takaisin Ruotsiin asuttuaan monta vuotta Saksassa. Hän oli rinnakkaisluokalla, ja meistä tuli nopeasti ystävät. Ackie tiesi paljon, hän oli urheilullinen ja hänellä oli samanlainen hirtehin huumorintaju kuin minulla. Kahdestaan uskalsimme usein puhua siitä, mitä mieltä olimme kelvottomasta yhteiskunnasta ja arjen tylsyydestä. Uhmasimme vallitsevaa järjestystä ja pidimme itseämme vallankumouksellisina, mutta todellisuudessa se oli pelkkää puhetta. Kapinallisimmillammekin suhtauduimme auktoriteetteihin varsin ystävällisesti.

Toinen ystäväni oli Ann-Catrin. Hän oli monella tapaa minun ja Ackien vastakohta. Hiljainen ja varovaisenpuoleinen. Kun elämässä myrskysi, kuten murrosiän tunnekuohuissa usein kävi, hän oli usein tukenani. Hän on eräs hienoimpia tuntemiani ihmisiä – sitä laattua, johon haluaa heti ottaa yhteyttä vietettyään kaksikymmentäviisi vuotta kultin pauloissa. Ainakin minä otin, ja Ann-Catrinista oli paljon apua, kun toivuin kaikesta.

Ystäväystymistämme seuraavana kesänä päätimme Ackien kanssa liftata ympäri Eurooppaa. Olimme vasta kuusitoistavuotiaita, joten vanhempamme suhtautuivat ajatukseen aluksi lievästi sanottuna vastahakoisesti. Ackien äiti kävi hysteeriseksi ja sai sitten migreenikohtauksen kuten aina, kun hän riiteli lastensa kanssa. Minun vanhempani eivät reagoineet yhtä vahvasti, mutta heidän silmiään varjosti huoli ja heidän ilmeitään oli vaikea lukea. Ackie sai nerokkaan idean: ostaisimme interraillkortit, joilla vakuuttaisimme vanhempamme. Siihen aikaan interraillkortit olivat halpoja ja nuoret käyttivät niitä usein. Mekin käytimme niitä toisinaan, mutta useimmiten nostimme peukun

pystyyn Euroopan moottoriteliittymissä. Tämä kaikki tapahtui ennen kuin liftaaminen alettiin automaattisesti yhdistää ryöstöihin, murhiin ja raiskauksiin. Saimme useimmiten kyydin rekka-autonkuljettajilta, jotka halusivat seuraa pitkille matkoilleen. Rupattelimme kohteliaasti pitääksemme heidät hereillä. Vastineeksi he tarjosivat meille usein aterian jossakin tienvarren ravintolassa. Se oli paljon mukavampi tapa matkustaa kuin täpötäydet junat.

Kahtena peräkkäisenä kesänä liftasimme kesäkuusta elokuuhun. Kävimme kaupungeissa, joista olin haaveillut: Pariisissa, Lontoossa, Münchenissä, Amsterdamissa, Genevessä ja Ateenassa. Pisimpään viivyimme Etelä-Ranskan rannikolla, Antibesin ja Juan-les-Pinsin rannoilla. Siellä tuntui olevan rajattomat mahdollisuudet nuorille tytöille. Yhtenä päivänä saatoimme päästä ajelulle joidenkin varakkaiden miesten loistojahdilla, toisena päivänä jäimme rannalle muiden liftareiden seuraan. Pärjäsimme minimaalisella budjetilla. Nukuimme rannoilla, puistoissa tai vierekkäin tapaamiemme ihmisten sohvilla pää ja jalat eri suuntiin. Toisinaan soimme itsellemme yön hostellissa. Saatoimme elää juustolla ja kinkulla täytetyillä patongeilla monta päivää. Pihistely kuului asiaan – piti elää yksinkertaisesti ja olla vapaa. Meillä oli vain lyhyitä juttuja poikien kanssa, eikä kumpaakaan meistä kiinnostanut juominen tai seitsemänkymmentäluvun nuorison keskuudessa tavalinen ruoho, jota poltimme vain, jos joku tarjosi.

Yksi tapaus on jäänyt lähtemättömästi mieleeni siltä ajalta. Olemme Antibesin rannalla reppuinemme ja aiomme nukkua siellä, jos santarit eivät aja meitä pois. Rannalla ei ole muita, mikä on melkoinen ihme. Kuin yhteisestä merkistä riisuudumme, Ackie viikkoa vaatteensa siististi, kun taas minä vain heitän omani jonnekin. Heittäydymme epätavallisen kylmään veteen ja hytisemme, mutta uimme niin kauas ulapalle, että kaupungista näkyy vain valopilkkuja. Kellumme ja katselemme tähtiä, jotka näyttävät siltä kuin putoaisivat päällemme. Kuunvalossa ihomme hohtaa hopeisena. On niin hiljaista ja eeteristä, että pitkän aikaa vain kellumme. Lopulta Ackie kysyy: ”Voiko tämän parempaa ollakaan?”

Vuosia myöhemmin, kun ihmisiä kohdeltiin kultissa kuin vankeja, saatoin tarttua juuri siihen muistoon ja ajatella: tiedän, mitä vapaus on.

Tietenkin liftaamiseen liittyy vaaroja. Kerran esimerkiksi eräät pojat veivät meidät taloon, josta jouduimme pakenemaan, kun he kävivät liian tuttavallisiksi. Toisen kerran taas minä onnistuin täpärästi välttämään santarmien ruumiintarkastuksen jointti taskussani. Olin kuin halvaantunut ja tuijotin heitä anovasti suurilla, sinisillä silmilläni, kunnes he alkoivat nauraa ja antoivat minun mennä. Jälkeenpäin lasimme leikkiä juuri niistä tilanteista, vaikka tietenkin meille olisi voinut käydä huonostikin. Vapaudella on aina hintansa.

Elättelimme kuvitelmaa siitä, että voisimme jatkaa sellaista elämää. Nukkua tähtitaivaan alla, turvautua ihmisten ystävällisyyteen ja tavata uusia, mielenkiintoisia ihmisiä joka päivä. Ihan kuin sellainen olisi mahdollista. Rahat loppuivat, ja käännyimme kotia kohti taskut tyhjinä, mutta monia kokemuksia rikkaampina.

Nykyään lukiovierailujeni päätteeksi joku oppilaista saattaa mainita suunnittelevansa välivuotta ja matkailua. Vaikka toivon heidän käsittävän, että neuvon antajalla on epämääräinen menneisyys, sanon silti: ”Tee se!”

Ensimmäisenä reissukesänäni kohtasin skientologiakirkon ensimmäisen kerran. Vaeltelimme Ackien kanssa Münchenin kaduilla, kun eräs skientologi alkoi vokitella meitä ilmaisella persoonallisuustestillä. Kirkko oli aivan nurkan takana. Istuimme pöydän ääreen ja rastiimme lomaketta, jossa oli kaksisataa kysymystä. Kun olimme valmiit, poika kysyi, kuinka vanhoja me olimme. Kun hänelle selvisi, että olimme kuusitoistavuotiaita, hänen hymynsä hyytyi. Hän selitti, että vain täysi-ikäiset saivat nähdä tuloksensa ja että hän oli ollut *aivan* varma, että me olimme vanhempia. Poistuimme kirkosta kiireellä ja naureskelimme sille, kuinka kiihkeä hän oli ollut. Ackie sanoi, että pojan tuijotus muistutti häntä eräästä vapaakirkon pastorista, joka saarnasi maailmanlopusta. Ei sovi meille, totesimme. Silloin olin aika

tarkkanäköinen ja näin asioiden todellisen laidan, mutta myöhemmin taisin kadottaa sen kyvyn.

Euroopassa matkaillessani tein päätökseni. En jäisi Halmstadin pieniin piireihin ja muuttuisi ahdasmieliseksi. Tekisin mitä tahansa päästäkseni pois. Minussa oli herännyt jonkinlainen levottomuus ja kaipasin jännitystä, mutta suunnitelmani löytöretkistä unohtui, kun rakastuin kunnolla ensimmäistä kertaa. Oli vuoden 1976 kevät ja 1000:n edellisenä vuonna ilmestynyt *I'm Not in Love* kappale pauhasi kaikista kasettimankoista, syreenit kukkivat ja mustarastas lauloi täyttä kurkkua. Tapasin Morganin yhteisten ystävien järjestämässä juhlassa. Suhde tuntui tuohon tuomitulta. Morgan kuului siisteihin ja hyvästä ulkonäöstään aivan liian tietoiisiin nuoriin. Hän soitti bändissä ja oli minua vanhempi, hänellä oli auto ja mustat pitkät hiukset – siis seitsemänkymmentäluvun kriteereillä melkoinen saalis. Minä halveksin salaa kaikkein siisteimpiä tyyppjejä, enkä uskonut meidän olevan yhdessä kovin pitkään, mutta välillämme oli kaikkien todennäköisyyksien vastaisesti vetovoimaa, joka sai meidät aina palaamaan yhteen. Suhde kesti viisi vuotta. Loppujen lopuksi juuri Morgan sai minut astumaan skientologiakirkon kynnyksen yli.

Ackien isovelji Johan kuitenkin ehti ryhtyä skientologiksi ennen meitä. Ackie opiskeli ulkomailla, joten emme tavanneet siihen aikaan kovin usein, mutta Morgan ja minä vietimme aikaa Johanin kanssa. Hän oli sauhuttelusta sekava, joten emme alkuun ottaneet hänen skientologiahorinoitaan vakavasti. Johan innostui aina täysin rinnoin jostakin, kunnes ilmaantui jotakin vielä kiinnostavampaa. Skientologia kuitenkin pysyi hänen kiinnostuksenkohteenaan, ja hän alkoi käydä Göteborgissa kirkossa ja kursseilla. Kun hän palasi Göteborgista, hänen silmänsä kiiluivat fanaattisesti. Hän ei pystynyt olemaan kehumatta skientologiaa, joka oli hänen mukaansa vallankumouksellinen oppi ihmisen tietoisuudesta ja perustui täysin tieteeseen. Kyse ei todellakaan ollut mistään pölyisestä uskonnosta.

Kerran Johan halusi meidät mukaansa ajelulle. Hän ajoi näköalapaikalle merenrantaan. Päivä oli ollut kaunis, mutta matkan aikana

raskaat pilvet alkoivat kerääntyä yhteen vasemmalla puolellamme. Autosta noustessamme taivas oli aivan pilvessä. Johan katsoi ylös ja kirosi: ”Helkkari! Halusin näyttää teille tähdet, ja todistaa, että tuolla on toinen maailmankaikkeus ja asioita, joita ei voi käsittää ellei tutkiskele henkimaailmaa.”

Kuten yleensäkin, Johanin jutut olivat liian sekavia minulle. Hän oli kuitenkin selvästi pettynyt, joten minun kävi häntä sääliksi. Sitten hän kohautti lannistuneena olkiaan ja sanoi: ”Kai te voitte edes kirjan lukea.” Niinpä me luimme.

3

ESITELMÄ

Johanin pyynnöstä me tilasimme Morganin kanssa pinon skientologia-kirjoja. Olimme muuttaneet yhteen, ja minä kävin viimeistä vuotta lukiota, kun taas Morgan teki yövuoroja sairaankuljetuksessa. Morgan ei juuri lukenut, minä taas luin aina kun hän oli yövuorossa. Johan neuvoi aloittamaan koko liikkeen aloittaneesta kirjasta: *Dianetiikka: nykyajan tiede mielen terveydestä* eli englanniksi *Dianetics. The modern Science of Mental Health*. Hän väitti kirjaa kerrassaan vallankumoukselliseksi ja sanoi sen selittävän ihmisen olemassaolon, sairauksien synnyn ja paljon muuta.

Kirja oli julkaistu vuonna 1950, ja sen oli kirjoittanut skientologian perustaja L. Ron Hubbard, joka oli syntynyt Tildenissä Nebraskassa 1911. Ennen kuin hänestä tuli uskonnollinen johtaja, hän oli kirjailija ja kirjoitti lähinnä niin kutsuttua kioskikirjallisuutta eli lehdissä julkaistavia lännentarinoita sekä seikkailu- ja scifinovelletteja. Skientologia-liike jatkoi hänen *Dianetiikka*-kirjansa ajatusten kehittelyä. Kriitikoiden levittämän huhun mukaan Hubbard sanoi, että jos haluaa ansaita rahaa, pitää perustaa uskonto. Riippumatta alkuperäisistä aikeistaan hän osallistui skientologiaan ja omistautui sille kuolemaansa saakka.

Niihin aikoihin tiesin Hubbardista hyvin vähän sen lisäksi, että Johan ylisti hänen kirjoituksiaan. Minun oli alkuun vaikea kahlata läpi yli kuusisataasivuista *Dianetiikkaa*, mikä ei ollut minunlaiselleni

kirjatoukalle tyypillistä. Kieli tuntui kummallisen pöyhkeilevältä, eikä lukeminen päässyt vauhtiin. Romaanit tuntuivat eläviltä ja niitä oli helppo lukea, mutta minulla ei ollut kärsivällisyyttä abstrakteille akateemisille selityksille.

Muutaman luvun jälkeen luovutin ja tartuin helppolukuisempaan ja viihdyttävämpään skientologiakirjaan: *Have You Lived Before This Life?* Skientologit eivät todellakaan suosittele sitä uusille, mutta tilasimme sen kuitenkin, koska sillä oli kiinnostava nimi.

Luin yöllä yksikseni, ja tarinat jäivät vaivaamaan. Kirjaan on koottu kertomuksia aiemmista elämistä, jotka ihmiset väittävät muistavansa. Jokaisessa kertomuksessa kuvattiin edellisessä elämässä koettua kuolemaa. Yhdessä kuvattiin kaulan katkaiseminen pienintä yksityiskohtaa myöten unohtamatta aavikon hiekalle kierivää päätä. Toisessa kuvattiin Vesuviuksen purkausta ja laavaa, joka nielaisee ihmiset ja karjan elävinä, kunnes saavuttaa kertojan. Kuoleman jälkeen kertojan henki leijuu Pompejin yläpuolella ja kuvailee tuhoa.

Kertomukset vaikuttivat minuun voimakkaasti, mutta arvelin sen johtuvan siitä, että pelkäsin pimeää ja minua pelotti olla yksin kotona. Kirja sai minut kuitenkin kiinnostumaan niin paljon, että annoin *Dianetiikalle* uuden mahdollisuuden ja löysin kirjasta jotakin puhuttelevaa. Se oli teoria, jonka mukaan ihmisaivot on ohjelmoitu tukahduttamaan epämieluisat muistot ja varastoimaan ne alitajuntaan varsinkin jos niihin liittyy tajuttomuutta. Jälkeenpäin ulkoiset triggerit voivat tuoda muistot mieleen ja sillä tavalla ne saattoivat vaikuttaa tunteisiin ja käyttäytymiseen ilman, että ihminen on siitä tietoinen. Jos muistot tuo tietoisuuteen, niiden haitallinen energia katoaa ja ihminen kokee valtavan helpotuksen.

Muistin lapsuuteni astmakohtaukset ja mietin, liittyikö niihin ja ikäviini sairaalakäynteihin piilotettuja ja tuskallisia muistoja.

Kirjassa kuvaillaan auditoinniksi kutsuttua hoitoa, jonka antaa auditoija (henkinen ohjaaja). Hubbard väitti, että auditoinnin ja psykoterapian ero oli siinä, että psykologit tai psykoterapeutit vain raapaisevat pintaa, kun taas auditoijat vapauttavat ihmisen alitajunnan voimasta.

Kirjan mukaan ihmiset ovat muistaneet jopa, millaista oli kohdussa. Saattoiko se tosiaan pitää paikkansa? Uteliaisuuden siemen oli kylvetty.

Olin kirjan luettuani kuitenkin edelleen vähän skeptinen. Morgan oli käynyt ystäväemme Johanin kanssa monia syväluotaavia keskusteluja ja alkoi puhua muutosta Malmöön, jossa lähin skientologiakirkko sijaitisi. Kokeilisimme vain kursseja, hän painotti. Mistä sitä muuten saattoi tietää, ettei jäänyt paitsi jostakin upeasta?

Minusta hänen katseessaan vilahti samaa kuumeista kiiltoa kuin Johanilla, ja panin heti vastaan. Minua ei saisi missään tapauksessa muuttamaan Malmöön niin kevyin perustein. Opettelin aikuisen elämää ja olin hämmentynyt ja ylikuormittunut. Olin vasta saanut ylioppilastodistuksen ja työskentelin tuntipalkalla sijaisena vanhainkodissa samalla kun minun odotettiin keksivän, mitä tekisin lopun elämäni. Olin kiinnostunut niin monista asioista: musiikista, kirjallisuudesta, psykologiasta ja journalistiikasta. Tuntui epäoikeudenmukaiselta, että piti valita vain yksi. Tunsin kuinka aika kului, ja minun pitäisi päättää jotakin, mutta en halunnut valita vain yhtä – halusin tehdä kaikkea.

Huimaavalla vauhdilla edenneet opintoni olivat hyytyneet tasaiseksi tarpomiseksi. Aamulla ylös, töitä, kotiin, ilta Morganin kanssa – paitsi jos hän oli töissä, viikonloppuna näin kavereita. Se syksy oli tuulinen, ja Halmstadissa satoi vaakasuuntaan. Asunnossa veti ja oli kylmä, vaikka patterit olivat päällä. Kaipasin vanhempiani ja viihtyisää kotiamme meren rannassa. Kaipasin iltaisin käymiämme keskusteluja, kun taustalla soi hiljaisella joku sinfonia tai jazzkappale.

Niihin aikoihin tuli puheeksi eräs esitelmä. Suosittu puhuja oli tulossa vierailulle Malmön skientologiakirkkoon, ja henkilöstön jäsen (skientologiassa sanalla tarkoitetaan työntekijöitä) soitti kutsuen meidät mukaan. Kirkosta oli alettu soitella yhä useammin. Meidät oli lisätty heidän rekisteriinsä. Kirjoja ostavan piti nimittäin kirjoittaa kuittiin puhelinnumeron ja osoiteensa. Soittajat olivat aina yhtä ystävällisiä, mutta rasittavia. Tulkaa käymään. Tulkaa kurssille.

Sillä kerralla annoin periksi. Ei kai esitelmän kuuntelemisesta voinut olla haittaa.